

I. Czytanie ze zrozumieniem

Ludzie żyjący w tradycyjnych społecznościach etnicznych nie odróżniają religii od reszty życia. W Afryce, Ameryce Północnej i Południowej oraz w Australii żyje około 250 milionów ludzi należących do tradycyjnych małych społeczności plemiennych, przedsięwziętych. Religia jest dla nich niemal tym samym co kultura albo, jak wyraził to pewien afrykański pisarz, całe życie jest dla nich religią.

Religia była określana jako wyjątkowe starania każdej społeczności wyrażenia sensu własnej egzystencji. Środowisko, w którym człowiek żyje, często jest niegościnnie: szalejące cyklony, nawałnice, wybuchy wulkanów, bieda i przemoc - to wszystko narusza życiową równowagę. Każda religia służy pojednaniu człowieka ze środowiskiem i nadaje sens jego doświadczeniu.

Religie etniczne - to religie społeczności tradycyjnych, przedsięwziętych. Nie posiadają one żadnych religijnych tekstów ani świętych ksiąg. Wiara przekazywana jest ustnie z pokolenia na pokolenie. Liczne takie społeczności przez setki lat opierały się wpływowi religii światowych, takich jak hinduizm, buddyzm, chrześcijaństwo i islam. Inne tylko w pewnym stopniu przyjęły nową wiarę, lecz głęboko zachowały obyczaje przodków. (...)

Wierzenia społeczności tradycyjnych bywają bardzo różnorodne. Zależą często od lokalnych warunków. A chociaż w szczegółach różnią się między sobą, to jednak mają pewne elementy wspólne rozpowszechnione na całym świecie. Należy do nich przede wszystkim wiara w obecność duchów i dusz przodków.

J. Allan, J. Butterworth, M. Langley, tłum. T. Włodarczyk, *Wiary i wyznania*. SOLIS, Warszawa 1994, ss.14, 18.

1. Społeczności tradycyjne charakteryzuje:

- a) tworzenie własnej, odrębnej kultury
- b) odwoływanie się w codziennym życiu do tradycji
- c) ubóstwo duchowe

2. Dla społeczności plemiennych religia jest:

- a) wewnętrzną potrzebą
- b) odpowiedzią na pytania egzystencjalne
- c) sposobem na zrozumienie środowiska

3. ródłem wiary dla tradycyjnych społeczności etnicznych jest:

- a) lęk przed przyszłością
- b) osiągnięta stabilizacja życiowa
- c) obserwacja natury

4. Religie społeczności plemiennych możemy poznawać dzięki:

- a) lekturze katechizmu
- b) uczestniczeniu w ich obrzędach
- c) rozpoznaniu ich kultury

5. Wierzenia społeczności plemiennych cechuje przede wszystkim:

- a) ich terytorialny, ograniczony zasięg
- b) silna podbudowa filozoficzna
- c) oderwanie od przeszłości

II. Literatura

6. Balladyna zginęła podczas:

- a) pełnienia królewskich obowiązków
- b) ucztowania w królewskim zamku
- c) spiskowania przeciw Kirkorowi

7. Problemy Zenka (w książce I. Jurgielewiczowej „Ten obcy”) wynikają z:

- a) braku zdyscyplinowania
- b) nieodpowiedzialności dorosłych
- c) obojętności najbliższych

8. O uczciwości Uli (w książce „Ten obcy”) świadczy fakt, że:

- a) przekonała Zenka, by oddał ukradzione pieniądze
- b) uniemożliwiła dzieciom kradzież jabłek
- c) wyznała ojcu prawdę o Zenku

9. „Marcin Kozera” M. Dąbrowskiej to książka o:

- a) zagranicznych podróżach Polaków
- b) związkach człowieka z ojczyzną
- c) budzeniu się uczuć patriotycznych

10. Przebywając daleko od cywilizowanego świata, Robinson nie zatracił:

- a) wpojonych w dzieciństwie zasad moralnych
- b) uczuć rodzinnych
- c) patriotyzmu

11. Zamieszczony w powieści „Robinson Kruzo” pamiątkę ma na celu:

- a) przekonać czytelnika o autentyczności zdarzeń
- b) zwrócić uwagę czytelnika na talent pisarski bohatera
- c) urozmaicić narrację powieści

12. Narrator wszechwiedzący to taki, który wie wszystko o:

- a) bohaterze
- b) odbiorcy dzieła
- c) literaturze

13. Narrator opowiada o zdarzeniach w:

- a) legendzie
- b) dramacie
- c) balladzie

14. Słowa fraszki J. Kochanowskiego

**„Gościu, siądź pod mym liściem,
a odpocznij sobie”**

wypowiada:

- a) lipa
- b) podmiot liryczny
- c) bohater wiersza

15. Elementy ludowe w „Świteziance” ujawniają się w:

- a) zobrazowaniu ciężkiej pracy biednych ludzi
- b) ukazaniu ludowych świąt
- c) przedstawieniu konfliktów między dworem a wsią

16. Wierszem wolnym jest utwór:

- a) L. Staffa „Gęsiarka”
- b) T. Różewicza „Koncert życzeń”
- c) K. I. Gałczyńskiego „Pieśń o żołnierzach z Westerplatte”

III. Nauka o języku

17. Konstrukcję bierną zdania tworzymy po to, aby:

- a) urozmaicić wypowiedź
- b) wskazać na dopełnienie jako wykonawcę czynności
- c) wskazać na podmiot jako wykonawcę czynności

18. Czasownik nieprzechodni to taki, który:

- a) nie ma formy osobowej
- b) nie ma strony biernej
- c) nie ma aspektu niedokonanego

19. Niektóre zaimki przymiotne mogą być równocześnie zaimkami:

- a) dzierżawczymi
- b) wskazującymi
- c) pytającymi

20. Poprawnie jest zastosowany zaimek w zdaniu:

- a) Nie rozumiem ciebie.
- b) Dał jemu wszystkie narzędzia.
- c) Powiedz mnie o tej sprawie.

21. Zaimek rzeczowny jest zawarty w zdaniu:

- a) Nie widział ich.
- b) To były ich książki.
- c) Słyszeliśmy o nich.

22. Prawidłowo jest zbudowane zdanie:

- a) Drogą pędziło kilkoro sań.
- b) Tu zatrzymało się kilka sań.
- c) Na drodze widzieliśmy dwoje sań.

23. Liczebnik porządkowy jest zawarty w zdaniu:

- a) Trzynastego grudnia ogłoszono stan wojenny.
- b) O drugim chłopcu nikt nawet nie wspomniał.
- c) Poczuli się lepiej dopiero po piątej szklance wody.

24. W zdaniu: **Każdy chciał jak najprędzej dostać się do domu.** - nie ma:

- a) zaimka
- b) przyimka
- c) spójnika

25. Zdaniem współrzędnie złożonym jest wypowiedzenie:

- a) Chłopiec rozglądał się uważnie, jednak nikogo nie widział.
- b) Nie można było się skupić, dlatego że wszyscy rozmawiali.
- c) Na wycieczkę pojechała cała klasa, oprócz ciągle niezadowolonej Basi.

26. Zdaniem podrzędnie złożonym jest wypowiedzenie:

- a) Dzień był pochmurny, dlatego nikt nie proponował wycieczki.
- b) Rodzice zostali w domu, natomiast dzieci postanowiły szukać kasztanów.
- c) Wszyscy tam byli, ale nikt nie zdradził swojej obecności.

27. W zdaniu: **Ze szczytu góry widzieliśmy jezioro.** - nie ma:

- a) podmiotu
- b) przydawki
- c) dopełnienia

28. W zdaniu: **Podczas festiwalu tylko ta piosenka spodobała się gościom zza oceanu.** - przydawka jest wyrażona:

- a) rzeczownikiem
- b) zaimkiem
- c) wyrażeniem przyimkowym

29. Poprawnie jest napisany wyraz:

- a) o patriotyzmie
- b) bieszczadzki
- c) powództwo

30. Notatkę można sporządzić:

- a) w formie planu
- b) za pomocą wykresu
- c) za pomocą tabeli